

2020-yil

**2019 – 2020 – O’QUV YILIDA O’RTA TA’LIM
MAKTABLARINING**

**9- SINF O’QUVCHILARI UCHUN TARIX FANIDAN
MUSTAQIL SHUG‘ULLANISH UCHUN**

IMTIHON JAVOBLARI

TARIX

Telegram kanal: @uzimtihon

Murojaat uchun: @uzimtihon_admin

TARIX 9-SINF

1-BILET

1. Qadimgi Misr.

Misr, Qadimgi Misr — Afrikaning shim.- sharqida, Nil daryosining quyi oqimida joylashgan qadimiylar davlat. Misrda odamlar paleolit davridan boshlab yashagan. Miloddan avvalgi 10—6 ming yillikda Nil atrofidagi savannalarda tarqoq yashagan qabilalar terimchilik, ovchilik, keyinroq esa baliq ovlash bilan shug'ullanishgan. Miloddan avvalgi taxminan 3 ming yillikda ikkala podsholik birlashib, yagona davlat barpo bo'lган. Misrning keyingi tarixi 4 asosiy davrga bo'linadi: Ilk podsholik (miloddan avvalgi taxminan 3000 — 2800), Qadimgi podsholik (miloddan avvalgi taxminan 2800—2250), O'rta podsholik (miloddan avvalgi taxminan 2050—1700), Yangi podsholik (miloddan avvalgi 1580—1070), So'nggi (Liviya-Sais va Eron) davr (miloddan avvalgi taxminan 1070—332). Misrda hunarmandchilik va savdoning yangi markazlari vujudga kelgan, savdo aloqalari (Arabiston va Hindistongacha) kengaygan, G'arb va Sharq davlatlari madaniyatlarining uyg'unlashuvni sodir bo'lган. Miloddan avvalgi 2-asrning oxiriga kelib ishlab chiqarish pasaygan, bozorlar kamaygan, iqtisodiy va siyosiy tushkunlik ro'y bergan. Miloddan avvalgi 2-asr boshlarida Sshavkiylar davlati va Makedoniya bilan bo'lган urushlardan so'ng Misr ko'p yerlaridan ajralgan.

619-yil Eron shohi Xusrav II Vizantiyaning zaiflashib qolganidan foydalaniib, Misrni bosib olgan. 639—642 yillarda Misrni arablar zabit etgan.

2. Napoleon Bonapart haqida ma'lumot bering.

1799-yilgi davlat to'ntarishidan so'ng Napoleon Birinchi konsul lavozimini egalladi. Keyin umrbod konsullikka saylandi. 1804-yili Senat uni «Fransuzlar imperatori Napoleon I» deb e'lon qildi. Shu tariqa Fransiyada monarxiya qayta tiklandi. Biroq bu monarxiya zodagonlarga emas, burjuaziyaga xizmat qilar edi. Birinchi imperiya davrida Napoleon urushlari natijasida imperiya hududlari kengayib bordi. 1805-yili Austerlis jangida Napoleon, aso-san, Rossiya va Avstriya qo'shinidan iborat birlashgan armiya ustidan hal qiluvchi g' alabani q o' lga kiritdi. Jangda Napoleonga qarshi Rossiya va Avstriya imperatorlari Aleksandr I hamda Frans II ishtirot etdi. O'z g' alabalaridan ruhlangan Napoleon endi Buyuk Britaniyaga nisbatan «qit'a qamali» e'lon qildi. Unga ko'ra, Napoleonga qaram barcha davlatlarning Buyuk Britaniya bilan savdo-sotiq qilishi taqiplandi. Napoleonning maqsadi shu yo'l bilan Buyuk Britaniyani bo'ysundirish edi.

Rossiya ham 1807-yili Napoleon bilan tinchlik hamda ittifoq to 'g' risida Tilzit shartnomasini imzolab, Fransiyaning Yevropadagi barcha g'alabalarini tan oldi. Shartnomaga ko'ra, Rossiyaga Buyuk Britaniya bilan aloqani uzish va qit'a qamaliga qo'shilish majburiyati yuklandi. 1821-yilda Napoleon vafot etdi.

3. "Ispravnik" atamasiga izoh bering.

Ispravnik - uyezd politsiyasi boshlig'i.

1892-yildan boshlab 1916-yilga qadar Turkiston «kuchaytirilgan qo'riqlov» va «favqulodda qo'riqlov» holatida bo'ldi. Yangi «Nizom» shahar va qishloqlarning har bir mavzesini nazorat ostida saqlab turgan avvalgi politsiya tuzilmalariga qo'shimcha tarzda uyezd boshliqlariga *ispravniklar* huquqini ham berdi. Bu narsa ularni uyezd politsiya boshqarmalari rahbarlariga tenglashtirgan edi. Ular har qanday odamni yetti kunga qamoqqa olishga yoki jarimaga tortish vakolatiga ega bo'ldilar. Uchastka pristavlari lavozimi ularga yordam tariqasida ta'sis etilgan edi. Odatta, ular soliqlar yig'imiga, joylarda majburiyatlar, uyezd boshliqlarining qarorlari ijro etilishiga rahbarlik qilgan ofitserlar bo'lib, har qanday o'zgarishlar haqida o'inka ma'muriyatiga ma'lumot yetkazib turgan holda aholi ustidan kerakli nazoratni amalga oshirar edilar.

2-BILET

1. Toxariston.

Hozirgi Janubiy O'zbekiston va Janubiy Tojikiston, Shimoliy Afg'onistonni o'z ichiga olgan bu tarixiy viloyat shimolda Hisor tog'lari, janubda Hindikush, g'arbda Murg'ob va Xerirud vodiysi, sharqda Pomir bilan chegaralangan. Toxariston Balx, Qunduz, Termiz, Chag'oniyon, Xuttal va boshqa 27 ta tog' va tog'oldi viloyatlaridan iborat bo'lган. Toxariston poytaxti **Balx** shahri bo'lган. Toxariston nomi qadimda Yunon-Baqtriyadagi davlatini qulatgan chorvador qabila – *yuechjilar* nomidan olingan. Toxariston hukmdorlari dastlab “**malikshoh**”, keyinchalik “**yabg'u**” nomi bilan atalgan. Toxariston aholisining asosiy qismi o'troq dehqonchilik bilan shug'ullangan. Hunarmandchilikda qurolozlik, shishasozlik,

to‘qimachilik yuksalgan. Toxariston Hindiston, Yaqin va Uzoq Sharq mamlakatlari bilan savdo-madaniy aloqlar o‘rnatgan, o‘z chaqa-tangalari ichki savdo muomalasida yurgan.

2. Amir Temur haqida ma’lumot bering.

Amir Temur Kesh viloyatidgi Xoja Ilg‘or qishlog‘i (Yakkabog‘ tumani)da 1336-yil 9-aprel kuni tavallud topgan. Uning to‘liq ismi Amir Temur ibn Amir Tarag‘ay ibn Amir Barqul. Amir Temurning onasi Takina xotun Kesh yurtining obro‘li beka (bek og‘o)laridan hisoblangan. Uning otasi *Amir Tarag‘ay barlos* urug‘ining oqsoqollaridan bo‘lib, ajdodlari Kesh va Nasaf viloyatida o‘z mulklariga ega bo‘lgan va bu yurtda hokimlik qilgan. XIV asrning 50-yillari oxirida Movarounnahrda amirlarning o‘zaro kurashi kuchayib, mamlakatda siyosiy parokandalik avjiga chiqadi. Mo‘g‘uliston xonlari Movarounnahrdagi og‘ir siyosiy vaziyatdan foydalanib, bu o‘lkada o‘z hokimiyatini o‘rnatishga harakat qiladilar. Mo‘g‘uliston xoni Tug‘luq Temur 1360–1361-yillarda Movarounnahrga birin-ketin ikki marta bostirib kiradi. Movarounnahr beklari birlasha olmay xalqni o‘z holiga tashlab ketadilar. Amir Temurning amakisi – Kesh viloyatining hukmdori Amir Hoji Barlos Xuroson tomonga qochadi. 24 yoshli Amir Temur esa boshqacha yo‘l tutadi. Temur o‘z yurtini mo‘g‘ullar tajovuzidan himoya qilish uchun ko‘p o‘ylab, Tug‘luq Temurning huzuriga borishga qat’iy ahd qildi. Natijada u Tug‘luq Temurning yorlig‘i bilan Kesh viloyatining dorug‘asi (hokimi) etib tayinlanadi.

3. “Oligarxiya” atamasiga izoh bering.

Oligarxiya (yunoncha - ozchilik hokimiyati) - iqtisodiy va siyosiy hukmronlikning bir hovuch ulkan kapital egalari qo‘lida to‘planishi.

3-BILET

1. Xuroson.

Xuroson (fors. - xarosan) Eronning shimoli-sharqiy qismida joylashgan qadimiy viloyat.

2. Buyuk Karl haqida ma’lumot bering. Xuroson atamasi sosoniyalar davridan beri ma’lum. Parfiya podsholigining markazi(mil.avv-250 – mil.-224). Afg‘onistonning shimoliy, Eronning shimoli sharqiy qismi hamda Janubiy Turkmanistondan to Amudaryogacha bo‘lgan hududlar istilo qilinadi. Arablar bu hududlarni Xuroson deb ataganlar. Uning markazi Marv shahri edi. Bu viloyatni boshqarish uchun maxsus noib tayinlanib, u Marvda turar edi. 1220-1223- yillarda Xurosonga mog‘ullar hujum qilib vayron etishgan, aholisini qirib tashlagan. Shundan so‘ng bu davlat o‘z mavqeini yo‘qotgan. 14-asrda Xurosonni Amir Temur o‘z davlatiga qo‘sib olgan. Keyinchalik Shayboniyalar, 1510-1736-yillarda safaviylar davlatiga tobe bo‘lgan. Keyinchalik Xurosonning bir qismi (Hirot va Balx) Afg‘onistonga bir qismi esa Eronga qo‘sib olingan

3. “Kartel” atamasiga izoh bering.

Kartel (italyancha - qog‘oz, hujjat) - bir tarmoqdagi mustaqil kompaniyalar, firmalaming ishlab chiqarish va sotishning umumiy hajmlari, narxlari, sotish bozorlari, har bir ishtirokchining ulushi va boshqalar to‘g‘risidagi bitim asosida tashkil etilgan tuzilma.

Ushbu imtihon javoblarini olish uchun telegramdan [@uzimtihon_admin](https://t.me/uzimtihon_admin) ga yoki telegram orqali **+998 99 394 2820** raqamiga bog'laning.

Imtihon biletini narhi

8 ming so'm

To'lov klik, payme yoki paynet* (tel nomerga emas) orqali

BOG'LANISH FAQAT TELEGRAM ORQALI

Telefon qilinganda yoki SMS yozilganda javob bermasligim ehtimoli yuqori

Javoblar 2020-yil savollari asosida tuzilgan. 30ta biletga javoblarni o'z ichiga oladi. To'lov qilishdan oldin admin bilan bog'laning.